

Asia: VN/31537/2024

Lausuntopyyntö vesienhoitoasetuksen muuttamista koskevasta luonnoksesta ja ympäristöarvioinnista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto: Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantaja: Teknolohiateollisuus ry

Päivämäärä: 19.6.2025

Viite: Lausuntopyyntö diaarinumerolla VN/31537/2024, Lausuntopalvelu.fi

1. Yleiset huomiot

Teknolohiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta asetukseksi vesienhoidon järjestämisestä annetun asetuksen (1040/2006) muuttamiseksi. Pidämme myönteisenä, että vesien tilan arviointia pyritään kehittämään läpinäkyväksi ja johdonmukaiseksi. Samalla on varmistettava, että sääntely ei aiheuta suhteettomia rajoitteita teollisuudelle sen todellisiin vesistövaikutuksiin nähden.

2. Vesien tilan arviointi ja luokitteluperusteet

Kannattamme pyrkimystä parantaa vesien tilan arviointien selkeyttä ja läpinäkyvyyttä, erityisesti biologisten muuttujien osalta. Tämän tulee kuitenkin tapahtua siten, ettei "one-out, all-out" -periaatteen korostunut soveltaminen johda epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin, joissa tilaluokitus heikkenee yksittäisen muuttujan perusteella. Tällainen tilanne voi johtaa ylisääntelyyn ja suhteettomiin vaikutuksiin teollisuushankkeissa.

Tilaluokituksen muutosten vaikutuksia on arvioitava erityisesti lupaprosessien ennakoitavuuden, investointien sujuvuuden ja vesivarojen kestävä hyödyntämisen kannalta. Hankkeet, joilla on kokonaisuudessaan myönteinen ympäristövaikutus, eivät saa estyä teknisen luokituksen yksityiskohdan vuoksi.

3. Poikkeamismenettely ja oikeusvarmuus

Poikkeamismenettely vesienhoitolain 20 c §:n mukaisesti on olennainen osa vesipuidedirektiivin mukaista sääntelykokonaisuutta. Sen tarkoituksena on mahdollistaa sääntelyn joustavuus silloin, kun teknisesti tai taloudellisesti kohtuuttomat vaatimukset vaarantavat yleisen edun kannalta merkittävät hankkeet. Asetuksen tulee tunnistaa selkeästi poikkeamissäännösten asema osana kokonaisuutta, ja varmistaa niiden sovellettavuus asetustasolla.

4. Pohjavesien arviointi ja heikentämättömyysvaatimus

Pohjaveden tilan arviointiin liittyvät sääntelykohdat vaativat tarkkuutta. Laatonormien ylittymistä ei tule arvioida pelkästään yksittäisten seurantapisteidien perusteella ilman, että arvioidaan pisteiden edustavuutta ja luontaisten kuormitustekijöiden merkitystä. On erityisen tärkeää erottaa luontainen vaihtelu teollisen toiminnan vaikutuksista. Yhdenmukainen tulkinta ja looginen suhde ympäristönsuojelulain vastaaviin säännöksiin tulee varmistaa.

5. Ympäristövaikutusten arviointi (SOVA)

Vesienhoitoasetuksen muutoksella voi olla merkittäviä vaikutuksia teollisuuden toimintaedellytyksiin ja lupamenettelyjen sujuvuuteen. Tämän vuoksi pidämme tärkeänä, että vaikutuksia arvioidaan huolellisesti jo valmisteluvaiheessa.

Arvioinnissa tulisi erityisesti kiinnittää huomiota seuraaviin näkökohtiin:

Miten muuttuvat luokitteluperusteet vaikuttavat investointien ennakoitavuuteen ja luvituksen ehtoihin.

Millaisia hallinnollisia tai kustannusvaikutuksia arviointitavat voivat aiheuttaa yrityksille.

Millä tavoin poikkeamismenettelyn soveltaminen otetaan huomioon suhteessa kiristyyiin luokitteluihin.

Onko sääntelyllä epäsuoria vaikutuksia huoltovarmuuden kannalta keskeisiin toimialoihin, erityisesti huomioitava vesivoiman korostuva rooli fossiilisista polttoaineista luovuttaessa.

Teknologiatoimiala ry pitää tärkeänä, että arvioinnin perusteella voidaan tarkentaa sääntelyn sisältöä ja soveltamista ja että elinkeinoelämän näkemykset otetaan huomioon vaikutusten kokonaisarvioinnissa.

6. Huoltovarmuus ja strategiset investoinnit

Vesivarojen saatavuus on keskeistä huoltovarmuuden kannalta tärkeille sektoreille kuten kaivosteollisuudelle, energiajärjestelmille ja vihreän siirtymän mukaisille hankkeille. Asetuksen vaikutukset tällaisiin investointeihin tulee arvioida ja turvata mahdollisuus niiden toteutumiseen tilanteissa, joissa vesien tilaan kohdistuvat vaikutukset ovat hallittavissa ja kokonaisarvio on myönteinen.

7. Alueellinen yhdenvertaisuus ja toimeenpanon ohjaus

Sääntelyn soveltaminen ei saa johtaa alueellisesti eriytyneisiin tulkintoihin. ELY-keskusten ja muiden viranomaisten tulee noudattaa yhdenmukaisia käytäntöjä, jotta oikeusvarmuus toteutuu kaikkialla Suomessa. Tämä edellyttää selkeitä soveltamisohjeita sekä mahdollisesti siirtymäaikaa, jolla varmistetaan hallittu toimeenpano.

8. Yhteenveto

Teknologiateollisuus ry:

tukee vesien tilan arvioinnin läpinäkyvyyden ja johdonmukaisuuden kehittämistä

korostaa poikkeamismenettelyn toimivuutta ja soveltamisen selkeyttä

tuo esiin tarpeen edustavaan ja suhteelliseen pohjavesiarviointiin

nostaa esiin huoltovarmuuden ja kriittisten investointien turvaamisen

ehdottaa selkeää toimeenpano-ohjeistusta ja siirtymäaikaa

kannustaa sidosryhmien vahvaan osallistamiseen arviointi- ja säädösprosessiin

Lisätiedot:

Pirita Lindell

Vastuullisuusjohtaja

Teknologiateollisuus ry

pirita.lindell@teknologiateollisuus.fi

Lindell Pirita
Teknologiateollisuus ry